

ANTIČIOS ŽINIŲ KONKURSAS
2021 m.

9–10, 11–12 klasės
Užduočių atlikimo laikas 1 val.

mokykla (gimnazija)

dalyvio vardas, pavardė

Maksimalus taškų skaičius 77

Vertinimas:

A. LITERATŪRA, MITOLOGIJA

- 1. Koks mitas pavaizduotas šiame vazos piešinyje ir Paulo Rubenso paveiksle? Kokius veikėjus atpažįstate, iš kokių ženklų?**

Pario teismas (trumpai papasakoti). Dešinėje sėdi Paris su piemens lazda, šalia stovi Hermis, atlydėjęs deives pas Parį. Dievą atpažįstame iš skrybėlės su sparneliais, šauklio lazdos ir sandalų. Hera, Atėnė ir Afroditė varžosi dėl obuolio, skirto gražiausiai. Vazos priešinyje pirmoji iš dešinės stovi Afroditė ant rankos laiko Erota, antroji – Atėnė su šalmu rankoje, trečioji – Hera su skeptru. Rubenso paveiksle pirmoji iš dešinės – Hera, prie jos povas, toliau – Afroditė, laikanti obuolį, trečioji Atėnė, šalia jos – skydas su Gorgone.

2. Animaciniame „Disney“ studijos filme „Heraklis“ (1997 m.) pasakojama apie Dzeusui ir Herai gimusį mažylį Heraklį. Besidžiaugiantys juo dievai dovanoja kūdikiui sparnuotą žirgą Pegasą, o galiausiai netekęs beveik visų galių atsiduria žemėje ir čia jį randa žemdirbiai Amfitrijonas ir Alkmenė. Kas čia ne taip?

Heraklis buvo Dzeuso ir Alkmenės sūnus, o Amfitrijonas – jo tėvis. Žirgas Pegasas priklausė Beleforontui.

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą išsamų atsakymą 5 taškai (daugiausia 10).

Suma:

3. Koks mitas pavaizduotas šiame Giovanni Domenico Tiepoli paveiksle ir Pompėjų freskoje?
Trojos arklys.

4. Kokiame literatūros kūrinyje papasakotas šis mitas?
 a. Homero „Iliadoje“ c. Tito Livijaus istorijoje „Nuo miesto įkūrimo“
 b. Homero „Odisejoje“ d. Vergilijaus „Enėidėje“
5. Tai ir Gajos bei Urano sūnus, ir cheminis elementas, ir Saturno palydovas.
Titanas
6. Ilgą laiką šis asteroidas buvo žinomas kaip arčiausiai prie Saulės priartėjantis dangaus kūnas. Pagal asociaciją jis pavadintas mitinio herojaus vardu. Kokio?
Ikaras
7. Viršutinis žmogaus kaklo slankstelis vadinamas Atlantu. Kokią mitinę paralelę čia išvelgiate?
Kaip Atlantas laiko dangaus skliautą, viršutinis slankstelis laiko kaukolę.

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 5).

Suma:

8. Atsakykite į klausimus, pažymėdami teisingą atsakymą.
- i. Šiomet sukanka 100 metų nuo pirmojo Homero „Odisejos“ lietuviško vertimo pasirodymo. Kas buvo pirmasis Homero vertėjas į lietuvių kalbą?
 a. Jeronimas Ralys c. Antanas Dambrauskas
 b. Antanas Smetona d. Antanas Rukša
- ii. III a. pr. Kr. Homero „Odiseja“ buvo išversta į lotynų kalbą, ir nuo jos prasideda romėnų literatūros istorija. Kas buvo vertėjas?
 a. Ciceronas c. Livijus Andronikas
 b. Titas Livijus d. Vergilijus
- iii. Kurios salos, kurioje vyko kai kurie Odisejo nuotykių, senasis pavadinimas buvo Trinakrija?
 a. Kretos; b. Sicilijos; c. Delo; d. Eubojos
- iv. Kuris iš šių herojų nedalyvavo Trojos kare?
 a. Menelajas; b. Ajantas; c. Hektoras; d. Heraklis
- v. Kokios meno rūšies pavadinimas kilęs iš graikiško žodžio, reiškiančios „žiūrėti, stebėti“?
 a. tragedijos a. mozaikos
 b. komedijos b. teatro
- vi. Kokio literatūros žanro pavadinimas, išvertus iš graikų kalbos, reiškia „ožio daina“?
 a. tragedijos a. satyros
 b. komedijos b. pamfleto

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 6).

Suma:

9. Homero „Iliadoje“ ne tik kariaujantys žmonės, bet ir dievai yra pasidaliję į dvi stovyklas. Pažymėkite, kurie iš šių dievų palaikė achajų (graikų), o kurie trojėnų pusę.

Hera	–	<u>Gr.</u>
Apolonas	–	<u>Troj.</u>
Afroditė	–	<u>Troj.</u>
Atėnė	–	<u>Gr.</u>
Artemidė	–	<u>Troj.</u>

Hefaistas – Gr.

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 6).

Suma:

10. Homero epuose kai kurie dievai ir herojai turi pastoviuosius epitetus. Kokį dievą ar herojų apibūdina šie:

pelėdakė – Atėnė
 raudonpirštė – Eos // Aušra
 jautakė – Hera
 sidabrakojė – Tetidė
 Argžudis – Hermis
 Aigidvaldis – Dzeusas
 greitakojis – Achilas
 daugmintis – Odisėjas

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 8).

Suma:

B. ISTORIJA. GEOGRAFIJA.

1. Atsakykite į klausimus, pažymėdami teisingą atsakymą.

- i. **Kuris Romos imperatorius paskelbė krikščionybę valstybine religija ir uždraudė Olimpines žaidynes, Eleusino misterijas ir kitas svarbiausias pagonių apeigas?**
 - a. Konstantinas
 - a. Teodosijus
 - b. Dioklecijanas
 - b. Augustas
- ii. **Kaip vadinami karai, kuriuos Roma kariavo su Kartagina?**
 - a. Samnitų karai
 - a. Sąjungininkų karai
 - b. Punų karai
 - b. Jugurtos karai
- iii. **Kokios dabartinės valstybės teritorijoje yra Kartaginos griuvėsiai?**
 - a. Sicilijos;
 - b. Ispanijos;
 - c. Libijos;
 - d. Tuniso
- iv. **Kokioje saloje turime ieškoti mitinio karaliaus Minojo labirinto, kuriame, pasak mitų, gyveno Minotauras?**
 - a. Sicilijos;
 - b. Delo;
 - c. Kretos;
 - d. Eubojos
- v. **Kas atrado antikinės Trojos vietą ir liekanas?**
 - a. Heinrichas Schliemannas
 - c. Howardas Carteris
 - b. Arthuras Evansas
 - d. Giuseppe Fiorellis
- vi. **Kokios dabartinės valstybės teritorijoje yra antikinės Trojos griuvėsiai?**
 - a. Graikijos
 - c. Italijos
 - b. Turkijos
 - d. Bulgarijos

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 6).

Suma:

2. Susiekite įvykius su datomis.

Spartako sukilimas (<u>73–71 m. pr. Kr.</u>)	44 m. pr. Kr.
Maratono mūšis (<u>490 m. pr. Kr.</u>)	776 m. pr. Kr.
Termopilų mūšis (<u>480 m. pr. Kr.</u>)	73–71 m. pr. Kr.
Akcijaus mūšis (<u>31 m. pr. Kr.</u>)	753 m. pr. Kr.
Pirmoji olimpiada (<u>776 m. pr. Kr.</u>)	476 m.
Aleksandro Didžiojo mirtis (<u>323 m. pr. Kr.</u>)	490 m. pr. Kr.
Julijaus Cezario mirtis (<u>44 m. pr. Kr.</u>)	79 m.
Romos įkūrimas (<u>753 m. pr. Kr.</u>)	480 m. pr. Kr.
Romos imperijos žlugimas (<u>476 m.</u>)	323 m. pr. Kr.
Vezuvijaus išsiveržimas (<u>79 m.</u>)	31 m. pr. Kr.

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai susietą porą 1 taškas (daugiausia 10).

Suma:

C. MENAS. KULTŪRA

1. Atsakykite į klausimus, pažymėdami teisingą atsakymą:

i. Kokį dievą vaizdavo vienas iš septynių pasaulio stebuklų Rodo kolosas?

- a. Dzeusą; b. Heraklį; c. Heliją; d. Poseidoną

ii. Šalto vandens patalpa romėnų termose vadinosi:

- a. atrijus c. tepidarijus
b. frigidarijus d. apoditerijus

iii. Svarbiausia romėniško namo patalpa vadinosi:

- a. atrijus c. triklinijus
b. frigidarijus d. peristilis

iv. Svarbiausia romėniškos miesto aikštė buvo vadinama:

- a. agora; b. forumu; c. portiku; d. peristiliu

v. Kokiam/kokiai dievui/deivei buvo skirta Romos šventykla, vadinama Panteonu?

- a. Jupiteriui, Herai ir Atėnei c. Apolonui
b. Cererai d. visiems dievams

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 5).

Suma:

2. Visus šiuos vardus ir pavadinimus jungia lotyniškas būdvardis:

Albas Dumbldoras – Hogvartso mokyklos direktoriaus vardas,
Alba Longa – Lacijaus miestas, iš kurio kilę Romulas ir Remas,
albinosai – žmonės ar gyvūnai, kurių plaukai, akys ir oda iš prigimties neturi spalvos,
albatrosas – stambus jūrinis paukštis.

Ką reiškia lot. *albus*?

Baltas

3. Žodis „hipopotamas“ sudarytas iš dviejų graikiškų žodžių šaknų. Viena jų yra tokia pati kaip žodyje „hipodromas“, kita – kaip „Mesopotamija“. Ką, pažodžiui išvertus, reiškia žodis „hipopotamas“?

„upės arklys“

4. Šventajame Rašte skaitome:

„Tada jie siunčia pas Jėzų fariziejų ir erodininkų sugauti jo kalboje. Šitie atėję sako jam:

„Mokytojau, žinome, jog esi tiesiakalbis ir niekam nepataikauji. Tu neatsižvelgi į asmenis, bet

mokai Dievo kelio, kaip reikalauja teisybė. Valia mokėti ciesoriui mokesčius ar ne? Mokėti ar nemokėti?“

Matydamas jų veidmainystę, Jėzus tarė: „Kam spendžiate man pinkles? Atneškite man pažiūrėti denarą“. Jie padavė. Jis ir klausia: „Kieno čia atvaizdas ir įrašas?“

Jie atsakė: „Ciesoriaus“.

Tuomet Jėzus jiems tarė: „Kas ciesoriaus, atiduokite ciesoriui, o kas Dievo – Dievui“. (Mk 12, 13–17, Česlovo Kavaliausko vert.)

Iš kokio tikrinio vardo kilęs žodis „ciesorius“?

Cezaris

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 3).

Suma:

5. Tai IV a. Panatėnų amfora, dovanota nugalėtojui (Britų muziejus, Londonas).

i. **Kokią sportinę rungtį vaizduoja ši amfora?**

imtynės

ii. **Kas buvo laikoma tokiose amforose?**

aliejus

iii. **Kaip šios amforos turinys yra susijęs su prizu, kurį gaudavo Olimpinių varžybų nugalėtojai?**

Olimpinių varžybų nugalėtojai būdavo apdovanojami alyvmedžio vainiku.

Vertinimas: Už teisingą atsakymą į pirmus du klausimus po 1 tašką, į trečiąjį – 2 taškai (daugiausia 4).

Suma:

D. RELIGIJA. FILOSOFIJA

1. Koks įvykis pavaizduotas šiame Jacques Luis Davido paveiksle?

Sokrato mirtis

2. Kokiame kūrinyje jis aprašytas?

„Ištaręs šiuos žodžius, jis pridėjo taurę prie lūpų ir išgėrė – labai lengvai ir ramiai. Iki tol daugumas mūsų dar neblogai įstengėme sulaikyti ašaras. Bet kai pamatėme jį geriant nuodus ir, kai išgėrė, tai jau ne! Pats aš nebegalėjau atsispirti, ir akys stačiai pasruvo ašaromis, tad užsidengiau veidą ir leidausi dėl savęs raudoti: ne dėl jo juk, žinoma, raudojau, bet dėl savo dalios: kokio žmogaus, kokio netenku draugo!“

- a. Homero „Ilijadoje“
b. „Šventajame Rašte“

- a. Herodoto „Istorijoje“
b. Platono „Faidone“

3. Aristotelis manė, kad ne tik žmonės turėtų būti laikomi politiniais gyvūnais, bet ir pora kitų gyvūnų rūšių. Kokios jos? (galimi keli teisingi atsakymo variantai)

- a. vilkai; b. beždžionės; c. bitės; d. skruzdės

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausiai 3).

Suma:

4. Kokį graikų filosofą vaizduoja šis Jean-Léon Gérôme paveikslas ir Sinopėje (Turkija) stovintis paminklas? Pakomentuokite juose pavaizduotus simbolius:

- a. statinė – Pasakojama, kad Diogenas gyvenęs statinėje
b. šunys – Diogenas buvo kinikų (cinikų) filosofijos sekėjas, o šis pavadinimas sietinas su gr. žodžiu „šuo“.
c. žibintas – Pasakojama, kad Diogenas vaikščiodavęs vidur dienos pasišveisdamas žibintu po minią ir sakė: „Ieškau žmogaus“.

Vertinimas: Už teisingą išsamų atsakymą 5 taškai.

Suma:

5. Koks graikų dievas ar deivė buvo labiausiai garbinamas šiose vietovėse? (Dzeusas, Hera, Apolonas, Artemidė, Atėnė, Afroditė, Demetra, Helijas, Asklepijas, Mūzos)

Delfuose	<u>Apolonas</u>	Pafo mieste, Kipre	<u>Afroditė</u>
Olimpijoje	<u>Dzeusas</u>	Efese	<u>Artemidė</u>
Atėnuose	<u>Atėnė</u>	Eleusine	<u>Demetra</u>
Epidaure	<u>Asklepijas</u>	Rodo saloje	<u>Helijas</u>
Arge	<u>Hera</u>	Helikono kalne	<u>Mūzos</u>

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai įrašytą dievo vardą 1 taškas (daugiausia 5).

Suma: